

„მკვირვარე“ კორესპონდენციები

ბაშური, 7 თბათვე. ტყუილი კი არ უთქვამს ჩვენ მამაპაპებს: გლეხები შესაქმელები ვართო, — და ავი გვქმენ კიდევ. ბატონო, რომელს ერთ გაუძღვეთ წინ, რომელ ერთს გავაწვდინოთ ჩვენი ოფლითა და წვალვებით მოგებულნი ფული ან ხორაგული? სადაც მიხვდამ, სულთა-მხუთაფივით ჩავგდგომი მოვალე კარებში და ლუკმა-პურს გვართმევს, ცოლ-შვილის, ტანსამოს გვასყიდვინებს. სუყველა ოჯახში „გაისა და უის“ მეტს კი ვერას გაიგონებს კაცო.

მან რას იტყვის, რომ გვანდინონ ის, რაც კანონით დადებულია, მაშინ, როგორც იქნებოდა, სწორე მაინც შევხვდებით ბატონსა და მოკეთებულს.

სკოლა გავხსნით, ერთი-ორათ გადავანდევინეს სკოლის ხარჯი და ჩაყლაპეს მოხელეებმა. აი რასთვის არის, რომ ბევრ ჩვენგანს აუტრუდა სკოლაზე გული, ამისთანა სასულიერო საქმეზე. აბა ვინ ვაპყურებს, ან რაშია ვასამტყუნარი ჩვენებური გლეხი? ჰკებენ და რომ ხმა არ ამოიღოს — ეგ მეტი სულ-გრძელობა იქნება.

ამას ვილა ჩივის. აქაურობა მღვდელმა ს-ვმა სულ მთლად აგვადებინა ხელი საყდარზე: ჩვენ ეხლა აღარც ღმერთისა ვართ, აღარც კაცისა. არ ვიცო ეხლა გამოვიდა, თუ წინათაც იყო ეს კანონი, რომ მღვდელმა ქართველების საყდარში, ისიც სოფელში, სადაც სულ ქართველობა დაიარება, სწიროს და ლოცულობდეს რუსულათ, არ გვესმის: პირადი ანგარიშისთვის თავისი მრევლი, რომელმაც ასე გაუსქელა ქისა, როგორ ანაცვალა აქაურ რუსის „მათუშკებს“.

მს ხომ ვაე, მაგრამ ჩვენმა მღვდელმა ის ფული რაღა უყო, რომელიც ხაშურში შეკრიბა ბარზიმ-ფეშხუმის საყიდლოთ? ოატომ არაფერს გვეუბნება იმ ფულეზე, თუ არ უნდა ყიდვა მოქცეს ისე, ათი თუმანი კარგი შემწეობას მისცემს ჩვენ სკოლას. მართალია, მღვდელს ბევრი დააკლდება იმ ფულების დაბრუნებით, მაგრამ არა უშავს-რა: ყყოფა ის სარგებლობაც,

ჩადენა მოინდობა, რაიმე კვალი და საბუთები დაგიტოვოს. ამ გარემოებებს და მოსახრების წყალობით, შეუძლებელია ამისთანა ადგილს თუ არ ჩინოვნიკურმა, გაზეთმა, თავის დანიშნულებას და პირ და-პირ მიზანს ემსახუროს.

ჩვენმა ახალმა გაზეთმა აი როგორ აგვიხსნა ეს დამოკიდებულება სტამბისა და ადგილობრივ მთავრობას შორის:

„Есть, конечно много основной и для общества сказать, что администрация упускает из виду действительные интересы и насущные потребности, но вѣдь недорозумѣніе всегда и всюду существуют?“

ბაიკეთ?! შევლა ესენი თურმე ჩე-

რასაც აძლევდა ის ჩვენი ფული: ეხლა კარგ კაკალ ოც-და-ათ თუმანს ააღებინებდა იმის სარგებელი.

სანთლებია ამბავი? (ბატონო) მამაო, რას იტყვით ამაზე? მს სხვა დროისთვის იყვეს, ეხლა უფრო საქირო რამეზე უნდა შემოგჩივლოთ.

რა ვუყოთ, რომ იმავე მღვდლის წყალობით ასე გავიძენელა ჯვარის-წერა. თუ ერთი-სამათ არ გადაგვანდენა ჯვარას საწერი ფული, გული არ მოუხვენებს... მს რომ ცილისწამებათ არ ჩამოშართვით, ერთს ეხლახან სოფ. ზემო-ჭალაში (ნახევარი ვერსია ხაშურიდან) მომხდარ ამბავი გაიბობთ.

მართი გორელი დაინიშნა ზემონათქვამ სოფელელ ქალზე. ჯვარის-წერის დრო მოვიდა. სამეფამ მოწმობა წარუდგინა გორელის მღვდელსა და თან ერთი წითელი ქალაღიცი წითელი ქალღი ცოტავე მღვდელს, მოწმობა დაიწუნა და უკუ-უგდო. საწყალი ბიჭო აქეთ ეცა, იქით ეცა და ხელ-მეორეთ მოუჩანა ქალაღი ფულის მომატებზე კი სიტყვა არასტყვა. ბამწყალმა მღვდელმა ქალზე გადიტანა თავისი მრისხანება: მეტრიკის ქალაღი არ სწერიაო. მოხდა ერთი არევა: მიგზან-მოგზან დასათანხმებლად. მაგრამ სულ ამოთ გახდა, მინამ ერთ წითელს მეორე წითელიც არ მიაყოლეს.

მაე, ბატონო, ასეთ გაჭირებაში და შევიწროებაში ვართ ამ მღვდლისაგან და გვიშველეთ რამე... აბობნებ ვგზარხის კანტორაში ძმა ჰყავს და ის ესარჩილებო და ამისთვისაც ესე უშეშრათ მოქმედობსო. აქაური გლეხი.

მინიპი, 10 ივნისს. თითქმის სამი წელიწადი სრულდება, რაც რამდენიმე ახალ გაზღობის თაოსნობით მიზიყის ორ სოფლის: ანაგის და მაქირის საზოგადოებამ ფინანსთ სამინისტროდგან ითხოვეს ნება-რთვა შემნახველ-გამსესებელ ამხანაგობის და არსებანდ; ნება-რთვაც მოულოდნელის სისწრაფით მოვიდა და მაშასადამე ამ სამი წლის განმავლობაში

дорозумѣніе ყოფილა! როგორ მოგწონთ ეს ადვოკატური რეჩი? მანამ ნაირად თავზე ხელის გადასმა შეუძლია ლიტერატურას თუ არ ადვოკატურ მანქანებს?

თუ მივიღებთ მხედველობაში ამნაირ ძალა-უნებურ მდგომარეობას ვაზეთისას და იმას, რომ რედაქცია ფინანსიურის მხრითაც არა სანატრელ მდგომარეობაშია, დაგრწმუნდებით, რომ ამის სიცოცხლე ხანგრძლივი არ იქნება და თუ იცოცხლა კიდევ უფრო სხვა რამისთვის და სხვებისთვის იქნება.

შველაზე უფრო უნდა აბრკოლებდეს გაზეთს ის გარემოება, რომ აქაურ

ამხანაგობის საქმე გაცხარებულს წარმოგაში უნდა იმყოფებოდეს.

მაგრამ ამის ნაცვლად დღეს ჩვენ ვხედავთ, რომ ამხანაგობაზედ ხსოვნაც აღარ არის, არამც თუ გაცხარებული მისი წარმოება.

სიღამ, როგორ, რატომ? მკითხვენ, ვიცი; ამის პასუხი მოკლე და გარდაჭრილია: ინიციატორების ანუ მოთავეების დაუდენელობა, მათი უხასიათობა და გულ-გრილობა საზოგადო საქმისადმი. თქვე დალოცვილო, თუკი საქმის სასარგებლოთ სოფლის საზოგადოებაში ინტერესის აღძვრა იკისრეთ, თუკი შეიძლით კიდევ ხალხში თქვენი აზრის გაყენა და მოპოება მის მხრივ სიმპათიისა, თუკი ეს ყველა უფრო უმძიმეა შრომა აღვილოდ და უსასყიდლოთ გასწიეთ, — ნუ თუ დიდს ტვირთს შეადგენდა ამხანაგობის გამგეობისათვის და ჩრქვისათვის წევრების აღმორჩევა და ჩაბარება მათთვის წიგნებ-დაფთრებისა?

მს კიდევ არ ფერი. შეიძლებოდა, რომ არაფერი გვეთქვა ამ საგნის შესახებ, მაგრამ როდესაც აქეთ-იქიდან გვესმის საფუძელიანი სამღურავის ხმები, ჩვენ არ შეგვიძლიან კრიკა შევიკრათ და უნებობით მოვალეობას გეროვანი პატივი არა ვსცეთ. საქმე მდგომარეობს იმაში, რომ საწევრო ფული ზოგისათვის კიდევ გამოურთმევიათ და ეხლა ეს ზეგანი დაღიანსანთლებით, ეძიებენ საკუთარის ოფლით მოპოებულს ფულებს, მაგრამ უბრალოდ: ვერ გაუგიათ ვისა აქვს და სადა აქვს.

ამ გვარი სრულიად უნუგეშო მდგომარეობა იძულებულს ჰხდით მათ, რათა მომავალში უარ-ჰყონ ყოველი საზოგადო საქველ-მომქმედო დაწყობილება, რადგანაც ამ გვარი მაგალითების წყალობით გაუნათლებელს ხალხს გულში ებადება შიში და ურწმუნებლობა საზოგადო საქმის სიკეთისადმი.

აი ეს გახლავთ საწყინო და შემადრწუნებელი გარემოება, რომელიც ყოველ შემთხვევაში კეთილ-გონიერი კაცისაგან უნდა იყოს დევნილი.

აღ. მიწანასაშვიდი.

გაზეთს მომატებული მასალა ადმინისტრაციას აქვს და ამისთანა მდგომარეობაში ცენზორად ადმინისტრატორია.

მინ მოსთელის იმდენ აყალ-მაყალს და უხვირო კაცების წყალობით, უხვიროთ წაყვანილ ბ.თუმის მიწების საქმეებს! არ შევსცდებით, რომ ესტყვით, რომ, რაც ბათუმის მიწებზე ჩვენმა ადმინისტრაციამ და ნეტარ-ხსენებულმა კამისიამ აყალ-მაყალი ასტყნა, იმდენი ბერლინის კონგრესს არ ჰქონია თავის პირობების გარდაწყვეტაში. ადგილობრივ გარემოების უმეცარი კაცების დანიშნამ ბათუმის მიწების საქმეები ისე გასწეწა და დაბურდა, რომ ვგონებ ვერც ოც წელიწადს

წერა - კითხვის გაპარაკელობა საზოგადოების წევრებისადმი 6 ივნისს-1882 წელს ფულის ანგარიში

შემოსავლი. 1 იანვრიდან 15 მაისამდე 1881 წლ. ვილა:

ნამდვილ დაფუძნებულ წევრთა და კანდიდატებთან 428 მანეთი და მიღეთი აღმოსავლეთ სესხისა 728 მან. (ხვა-და-სხვა პირთაგან მოწირული — 1503 მან. 75 კაპ. (რანსკის ბილეთი), თავისი სარგებელი 70 მან. ბალიდამ 479 მან. 30 მთილისის სასწავლებლის შეგირდთაგან 5 მან. სულ 2836 მან. 15 მაისამდე 1881 წლ. 15 მაისამდე 1882 წლ. შემოვიდა:

ნამდვილ და დამფუძნებელ წევრთაგან 1143 მან. სხვა-და-სხვა პირთაგან შემოწირული 261 მან. თავისი სარგებელი 624 მან. 77 კაპ., ბალიდამ 672 მან. 40 კაპ., წიგნების ყიდვიდამ 72 მან. 45 კ. მთილისის სასწავლებლის შეგირდებისაგან 30 სულ 2704 მ 62 კ.

სამი წლის განმავლობაში შევიდა:

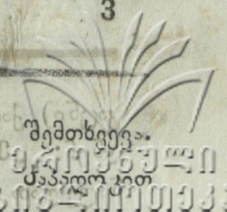
მთილისის საადგილ-მამული კილან 11000 მან., მთიანის საადგილ-მამული ბან კილან 4,000 მან. ნამდვილ და დამფუძნებელ წევრთაგან და კანდიდატებისაგან 5402 მან. სხვა-და-სხვა პირთაგან შემოწირული 1135 მან. 27 კ. ბალიდამ 1151 მან. 70 კაპ. წიგნების გაყიდვიდამ 72 მან. 45 კაპ. მთილისის სასწავლებლის შეგირდებისაგან 119 მან. 50 კ., დაბრუნებული ფული 30 მან. სულ 2485 მან. 67 კ. და ორი მომგები ბილეთი მართველოვისაგან შემოწირული, რომელიც ეხლა ბიჩქის ფასისა-და-გვარდირს 420 მან.

საჯი. 1 იანვრიდან 1881 წლ. 15 მაისამდე 1881 წლამდე დაიხარჯა:

სასწავლო ნივთების და წიგნების სასყიდლოთ 393 მან. 64 კაპ., ბათუმის სკოლის ხარჯი 599 მან. 97 კაპ.

გაასწოროს კაცმა და გაათავოს ამოზე ატენილი პროცესები: ვის რა და რამდენი წაართვეს? მის რა და რამდენი უსამართლოთ და უსაფუძვლოთ მისცეს?! მის რა ნაირი საბუთები დაუკარგეს და რა ნაირი ვითომ-ახალი საბუთები არ მისცეს? მის დაბრუნებული საბუთები გაუუქმეს და ვის გაუქმებული საბუთები ისევ დაუშტოცეს (ვითომც და შეცდომით)? რამდენი ღარიბი აატირეს და რამდენი მდიდარი არ გაამდიდრეს? ამას ანგარიში არა აქვს.

(დასასრული ხვალ)

თფილისის სკოლის ხარჯი (აქვე ითვლება კანცელიარიის და ბიბლიოთეკის სახლის ქირა ცხრა თვის განმავლობაში, რადგან სკოლა, კანცელიარია და ბიბლიოთეკა ერთს დროს ერთს სახლში იყო მოწყობილი) 516 მან., სტიპენდიებზედ 390 მან., ბიბლიოთეკის შედგენაზედ 354 მან., სამი წიგნის გამოცემაზედ წითელი ფურცლის, ხატურის და ჰოგავ არაკე-
ბის 158 მან. 78 კაპ., კანცელიარიის, საქმის მწარმოებლის და ბიბლიოთეკის სახლის ქირა, კანცელიარიის მოსამსახურის ჯამაგირი, აგენტების გაგზავნა, ფოტის ფული და სხვა წერილი კანცელიარული ხარჯი 35 მან. 15 კაპ., საქმის მწარმოებლის ჯამაგირი 150 მან. სულ 2565 მან. 52 კაპ.,

15 მაისიდან 1881 წლ. 15 მაისამდე 1882 წლამდე დაიხარჯა: სასწავლო ნივთები და წიგნების სასყიდლოთ 576 მან. 97 კაპ., ბათუმის სკოლის ხარჯი 1336 მან. 58 კაპ., თფილისის სკოლის ხარჯი (აქვე ითვლება კანცელიარიის და ბიბლიოთეკის სახლის ქირა ცხრა თვის განმავლობაში, რადგან სკოლა, კანცელიარია და ბიბლიოთეკა ერთ დროს ერთს სახლში იყო მოწყობილი) 596 მან. 8 კაპ., სტიპენდიებზედ 650 მან., ბიბლიოთეკის შედგენაზედ 120 მან. სამი წიგნის გამოცემაზე (წითელი ფურცლი, ხატური და ჰოგავი არაკების) 366 მან. პრინტი, რაფ. პრისთავს ჰოგავ-არაკებისათვის 100 მან., წინარჩების მასალებელს ჯამაგირი 125 მან., კანცელიარიის, საქმის მწარმოებლის და ბიბლიოთეკის სახლის ქირა, კანცელიარიის მსახურის ჯამაგირი, აგენტების გაგზავნა, ფოტის ფული და სხვა წერილი კანცელიარული ხარჯი 457 მან. 62 კაპ., საქმის მწარმოებლის ჯამაგირი 450 მან., სარგებელი ნასესხი ფულისა 19 მან. 98 კ., ტრაქტი გამოსულ ბილეთებში დაეკარგეთ 127 მან. სულ 5023 მანეთი და 89 კაპეტი.

სამი წლის განმავლობაში დაიხარჯა: სასწავლო ნივთების და წიგნების სასყიდლოთ 2844 მან. 93 კაპ., ბათუმის სკოლის ხარჯი 2866 მან. 55 კაპ., თფილისის სკოლის ხარჯი (აქვე ითვლება კანცელიარიის და ბიბლიოთეკის სახლის ქირა ცხრა თვის განმავლობაში, რადგან სკოლა, კანცელიარია და ბიბლიოთეკა ერთ დროს ერთს სახლში იყო მოწყობილი) 2050 მან. 39 კაპ., სტიპენდიებზედ 2003 მან. 34 კაპ., მგალობლებს 225 მან., ბიბლიოთეკის შედგენაზედ 815 მან. 60 კაპ., სამი წიგნის გამოცემაზედ (წითელი ფურცლის, ხატურის და იგავ-არაკების) 595 მ. 34 კაპრემია თ. რაფ. პრისთავს ჰოგავ-არაკებისათვის 100 მან., მეტეხის სკოლის გადასაკეთებლათ 80 მან., პეტიონების სკოლის მოსათავებლათ 200 მან., წინარჩების მასწავლებელს ჯამაგირი 125 მან., კანცელიარიის წარმოებლის და ბიბლიოთეკის სახლის ქირა,

კანცელიარიის მსახურ ჯამაგირი აგენტების გაგზავნა, ფოტის ფული და სხვა წერილი კანცელიარული ხარჯი 1473 მან. 47 კაპ. საქმის მწარმოებლის ჯამაგირი 1575 მან. სარგებელი ნასესხი ფულისა 19 მან. 98 კაპ. ტრაქტი გამოსულ ბილეთებში დაეკარგეთ 127 მან. სულ 15041 მ. 60კ.

მთლათ ხარჯი და შემოსავალი სამი წლისა: შემოსავალი: 24835 მან. 67 კაპ. და ორი მომგები ბილეთი; ხარჯი: 15,031 მან. 60 კაპ.

ბასსაშია: 9,804 მან. 7 კაპ. ორი მომგები ბილეთი, რომელიც ბირჟის ფასის-და-გვარად ღირს 420 მ.

I. მოსალოდნელი შემოსავალი მომავალს 1882 წლისათვის.

123 წევრთა დამფუძნებელთაგან	2,460
158 ნამდვილ წევრთაგან	950
თანხის პროცენტები შეადგენს	500
ბალისაგან	600
მეთაისის თავად-ახნაურთა ბანკისაგან	2,000
საზოგადოების გამოცემათა გასყიდვისაგან	200
სულ	6,710

II. დასახარჯი მომავალს წლისათვის.

სასწავლო ნივთების და წიგნების სასყიდლოთ	1,000
ბათუმის სკოლისათვის	1,500
ქირა კანცელიარიის ოთახისა, გათბობა, განათება და მოსამსახურე	300
პრემიებისათვის	1,000
სტიპენდიატებისთვის	700
ახალის დასაარსებელის სკოლების შესაწევრად	500
სახელმძღვანელო წიგნების დასაბეჭდათ	1,000
სეკრეტარის ჯამაგირი	600
კანცელიარიის ხარჯი	100
ბასამრჯელო წიგნების მთარგმნელთა და გადმოაკეთებულთათვის	900
მოულოდნელის ხარჯისათვის	300
სულ	7,900

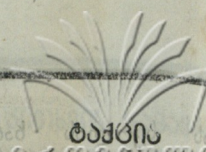
მართული ისტორია *)

(გაგრძელება)
საქართველოს მოქცევას გვიამბობენ—უცხო-ტომთაგან; რუფინი, რომელიც პონატიანე ღიღის დროს ჰყვარდა, და შექნიშნავს, რომ ეს გარემოება მიაბოლო იერუსალიმში იბერიის მეფემ ბაკურიუსმა; პონატიანეს შემდეგ—სოკრატე, სოზომენი, თეოდორიტი და სხვანი და სახარების გავრცელებას ჩვენში მოგვითხრობენ თანახმად მართლის სწოვრებისა, თუმცა ამ დროს ირინი საქართველოს მეფეთ მოიხსენებენ ბაკურის და არა

მირიანს. სამხეთის მწერალთაგანნი: აგათანგი, ტირდატის სეკრეტარი მე-IV საუკ. და მოსე ქორენელი მე-V საუკ. აგათანგის „ისტორია ტირდატის მეფობაზე და ბრიგოლ ბანმანათლებელის“ ქადაგებაზე სამხეთში მხედველობაში ჰქონია თვით ქართლის სწოვრების შემდგენელს მირიანის დროისას, როგორც ამას თვით მართლის სწოვრება აღიარებს, თუცა ის არ ასახელებს აგათანგს. მოსე ქორენელის წაამბი იმ გვარ ეთანხმება მართლის სწოვრების მოთხრობას მირიანზე და წმინდა ნინოზე, რომ ჩვენის აზრით, მოსეს ამ საგანზე თავისი ცნობა უნდა გამოკრებული ჰქონდეს ქართლის წყაროდამ. თვით ჩვენ მწერალთაგანნი არიან. სალომე, შჯარმელი დედოფალ, მირიან მეფის-ძის რევის მეუღლე, ტირდატ სომეხთ მეფის ასული; აბიათარ მღვდელი შრიათაგანი და აბიათარის ქალი სიღონია პირველნი ნინოს მოწაფენი. სამის თქმულება ჩართულია მართლის სწოვრებაში. ის მთლად იმათ უნდა მიეწეროს თუ არა, არ ვიცით; ეს კაპ, რომ აქ ადგილ-ადგილ იმოიკითხება იმ გვარი სიტყვები, რომელნიც შემდეგ დროს მოგვაგონებენ; მაგალი, სალომე სამეფო მტილის ანუ „სამოთხის“ აღწერაში ამბობს: „სადა იგი აწ არს სვეტი ღვთიე-აღმართული და ეკლესია საკათალიკოზო“. „ბანა-წესეს ჯვარის მსახურება... შოველმან მართლმან დღევანდელად დღემდე“... „რომელიმე მთიულთაგანნი უკანასკნელ მოაქციენა აბიბოს ნეკრესელ ეპისკოპოზმა, რომელიმე მათგანი დარჩეს წარმართობასავე დღესამომდე“. მინ იყო ნინო გვარ-ტომობით, ამაზე ჩვენ გარდა მართლის სწოვრებისა, სხვა ცნობა არა გვაქვს, და ამისთვის დაქვემდებარებით ამ საგანზე ჯერ არა ითქმის რა. მართ ადგილს, მანტანგ ბორგასლანის ცხოვრებაში მართლის სწოვრება ნინოს უწოდს „რომელიც დედა-კაცად“. ბერძენის მწერალნი იმის სიხელსაყ არ იხსენიებენ, და მხოლოდ იბერიის ტყვედ ჰხადიან. თვით ნინო ტყვედ უწოდს თავის თავს. სამხეთის მწერალნი მოსე ქორენელი და წმინდა ნერსესის ბიოგრაფი იმის სახელ სდებენ ნუნედ. იტყვიან, ვითომც ასე იწოდებოდნენ საზოგადოთ მეგობრის მონაზონნი და უნდა ვიფიქროთ, რომ აქედამ არის წარმომდგარი სხელ-წოდება ნინო. მართლის-სწოვრების ცნობა ნინოს სამშობლო ადგილზე პაპადოკაზე შესაწყნარებელია. პაპადოკია მდებარება და ტავრის მთებში, შავის ზღვის პირათ; პაპადოკია დასახლებული იყო სხვა-და-სხვა ტომთაგან და უფრო სემიტის ნათესავისაგან. აქ ძველად გავრცელებული იყო სირიული ენა და ნინევისა და ბაბილონის სწავლებლოვნება, რომელიც ალექსანდრე მაკედონელის შემდეგ დაიმონა ბერძნულმა ენამ და განათლებამ. პაპადოკიაში ნინოს დროს მრისტეს სჯული დამყარებული იყო. აქ შეუძლებელია უყურადღებოთ დავტოვოთ

ერთი ღირს-შესანიშნავი შემთხვევა. მის შემთხვევა, რომ მთავრობის გაყვანილმა ტყვეებმა საზოგადოთ დიდი სარგებლობა მიაგეს ახალ მცნებას. იმათ გაავრცელეს ქრისტიანობა თვით მუნებში. მოთების პირველი ეპისკოპოზი შლფილა, რომელიც ჩვენ ზემოთ მოვიხსენეთ, იყო ძაპადოკიაში დატყვევებული.—ნინო საუბრობდა რამდენსამე ენას. იმან თურმე იცოდა სამხეთი, რომელიც, მართლის სწოვრების თქმით, იმას ესწავლონ დღევანდლის სომხის ნიაფორესაგან, ბერძნული, რომაული და ებრაული. ის იყო დახლოვებული მკურნალობაში. მართლის სწოვრების ცნობითვე ნინო კაი ხანი სწოვრებად სამხეთში, სადაც იმისნი დაახლოვებულნი მეგობრნი იყვნენ: „დედოფალი სომეხთა მეფეთა რიუსიმე და დედა-მძუძე მისი ბაიანე“. სამხეთიდანვე შემოვიდა ნინო მართლში და მცნებაში. ჩვენის აზრით, სამხეთის გავლენა მართლმადიდების გაქრისტიანებაზე ცხად საქმეთ უნდა მიითვალოს. ამას გვიმოწმებენ როდესაც საქართველოს განათლება ახლო დროს, შემდეგ სამხეთის განათლებისა, აგრეთვე ზოგიერთი სხვა ცნობები. სამხეთის მეფემ ტირდატმა ბრიგოლ ბანმანათლებელის ჩელით ნათელ-ილო, სენ-მარტენის აზრით, 276 წელს, ბროსეს ფიქრით კი 301 ანუ 311 წ. მირიანმა და იმის ქვეშევრდომთა მიიღეს მრისტეს სჯული მეოთხე წელს შემდეგ ნინოს შემოსვლისა მცნებას. ამ წელს სამხეთის მწერალი ჩამიჩანი უჩვენებს 317, ბერძენის მწერალი ბარონიუსი 311 ანუ 327. ბროსე ნინოს შემოსვლას მოიხსენებს 325 წ. და მირიანის ნათელ-ღებას 328 წ. იმ შემთხვევისთვის, რომელსაც ჩვენ შევხებით, ჩვენს აზრში დიდი მნიშვნელობა აქვს შემდეგ გარდამოცემას მოსე ქორენელისას. მოსე ჯერ მოკლეთ გვიამბობს ნინოს მოსვლას მცნებაში, იმის სწოვრებას და მოღვაწეობას, აგრეთვე მირიანის განზრახვას, რომ იმან შიშით შერყეულმა სიბნელის გამო ნადირობის დროს თაყვანი-სცეს ნინოს ღმერთს, მას უკან ამ სიტყვებით განაგრძობს: „მაშინ ნეტარმა ნუნემ მოითხროვა სანდო კაცნი და წარგზავნა იგინი წმიდა ბრიგოლთან საკითხვად, თუ რა გვარ იმოქმედოს იმან, რადგანაც იბერიელთა ნება-ყოფლობით მიიღესო ქადაგება სახარებისა. ნუნემ მიიღო ბრძანება, რომ თვით ბრიგოლის მიხატვით დაამხოს კერპნი და ამართოს ნიშანი პატიოსნისა ჯვარისა, ვიდრე შუალი იბერიელთ განსაგებელათ მწყემს მოავლენდესო. ნუნემ მყისვე შემუსრა ჭექა-ქუხილის მპყრობელი არამაზდი, რომელიც ქალაქს გარეთ დიდს მდინარის გაღმა იდგა. ჩვეულებისამებრ მცხოვრებნი თაყვანს სცემდნენ არამაზდს ყოველდღე განთადისს, თავიანთის სახლის სართულებიდან, და ვისაც იმისთვის მსხვერპლის შეწირვა ჰსურდა, ის გავიდა მდინარეს და ტაძრების წინ მსხვერპლს დაჰკლავდა. სატრაპნი (დიდ-

*) ის. „დროება“ № 123.

კაცი) ქალაქისანი აღდგენ და იტყო-
დნენ: „მასლა უნდა თაყვანი ვცეთო
ნაცვლათ კერბთა“; სცნეს, რომ
„ძირსტეს ჯვარის ნიშნსაო“. მათა-
ლეს იგი და ამართეს ქალაქის აღმო-
საველეთად უცხო ქედზე, რომელსაც
ქალაქით ჰყოფდა აგრეთვე მცირე
მდინარე. მათენდა და ყველა მცხოვ-
რებლებმა თაყვანი-სცეს მას, რო-
გორც ამას ჩვეულება და წესი მოით-
ხოვდა. ზოგიერთი ჩვენნი და უც-
ხო ტომი მწერალნი იტყვიან, რომ
ძირსტეს სჯულის დასამყარებლათ მი-
რიანის დროს საქართველოში მოვი-
დაო ანტიოქიის პატრიარქი მსტატე.
მსტატე ანტიოქიის პატრიარქად იქდა
325 წლადამ ვიდრე 331 წლამდე. ამ
დროს იმს ტახტი ჩამართვეს მწეა-
ლებლებმა და ძოსტანტინე დიდმა ის
განდევნა. ანტიოქიებენ, ვითომც ძოს-
ტანტინემ გაუგზავნა მირიანს, იმის
თხოვნით, მსტატე ანტიოქიელი
მღვდლებითურთ, ვითომც მირიანმა
და ყველა ქართველებმა ნათელ-იღეს
ხელით. მსტატე ანტიოქიის პატრი-
არქისათა. სენ-მარტენის ფიქრით,
მსტატეს შემოსვლა საქართველოში
უნდა მომხდარიყო 331 წლის შემ-
დეგ ბრესტის სიტყვით კი 325 წელს.
ბროსიანის ნაჩვენებნი დრო ის დროა,
როდესაც, იპია თქმითვე, ნინო შე-
მოაშულა მცხეთაში და ამისთვის თუ
სენ-მარტენის აზრი ამ საგანზე შესა-
წყნარებელი არ არის, არც ბროსის
აზრი უნდა იყოს შესაწყნარებელი.
თუ ჩვენ იმაზე დავემყარებით, რომ
ნინო მოვიდა მცხეთას 225 წელს და
მირიანმა ნათელ-ილა 328 წელს, მა-
შინ მსტატეს მოსვლაც 328 წელს
უნდა მომხდარიყო. მსტატეს მოსვლა-
ზე ჩვენ უფრო იმისთვის შევდგეთ
აქ, რომ ამ შემთხვევას დიდი კავშირი
აქვს შემდეგ საქართველოს მდგომარ-
ეობასთან. მდრე საქართველოში
საკუთარი საპატრიარქო ანუ საკათა-
ლიკოზო დაწესდებოდა, მე-V საუკუ-
ნის გასულს, მანტანგ ბურგასლანის
დროს, ქართული ეკლესია შეადგენ-
და ანტიოქიის სამწყსოს. ამ სამწყსოს
განაგებდა მღვდელთ-მთავარი, რომე-
ლიც ყოველთვის ანტიოქიის პატრი-
არქისაგან ამოირჩევიდა და გამოიგ-
ზავდებოდა.

დომ. ბაქრაძე

თფილისის სამკურნალო

ავათმეფეები მიიღესან დიდის რვა
საათიდან თორმეტ საათამდის.

რ შ ა ბ ა თ ს. გარდაკვირნი და ლი-
სიცვენი—შინაგან ავათმეფობისა; კელ-
დიში სიფილისტიკური და სირურგიული
ავათმეფობისა; ბასუტოვი—ბუბიაბის,
ქალებს და ყმაწვილების ავათმეფობი-
სა; ბაბაევი—ძარღვების სისუსტის და ში-
ნაგან ავათმეფობისა.

ს ა მ შ ა ბ ა თ ს. მინკევინი—სირურ-
გიული ავათმეფობისა; ლისიცვენი—
შინაგან ავათმეფობისა; კელდიში—სი-
ფილისტიკური და სირურგიული ავათ-

მეფობისა; ბასუტოვი—ბუბიაბის, ქა-
ლების და ყმაწვილების ავათმეფობისა;
ბაბაევი და დანიელ-ბეგოვი—ძარღვების
სისუსტის და შინაგან ავათმეფობისა.

ო თ ხ შ ა ბ ა თ ს. ლისიცვენი და მი-
რამანოვი შინაგან ავათმეფობისა; კელ-
დიში—სიფილისტიკური და სირურგიუ-
ლი ავათმეფობისა; ბასუტოვი—ბუ-
ბიაბის ქალების და ყმაწვილების ავათ-
მეფობისა; ბაბაევი—ძარღვების სისუს-
ტის ავათმეფობისა.

შ ხ შ ა ბ ა თ ს. ლისიცვენი—შინაგან
ავათმეფობისა; კელდიში—სიფილის-
ტიკური და სირურგიული ავათმეფობი-
სა; ბასუტოვი—ბუბიაბის, ქალებს და
ყმაწვილების ავათმეფობისა; ბაბაევი—
ძარღვების ავათმეფობისა.

შ ა რ ა ს კ ე ვ ს. მინკევინი—სირურ-
გიული ავათმეფობისა; ლისიცვენი, მი-
რამანოვი და დანიელ-ბეგოვი—შინაგან
ავათმეფობისა; კელდიში—სიფილის-
ტიკური და სირურგიული ავათმეფობი-
სა; ბასუტოვი—ბუბიაბის, ქალების და
ყმაწვილების ავათმეფობისა; ბაბაევი—
ძარღვების სისუსტის ავათმეფობისა.

შ ა ბ ა თ ს. ლისიცვენი—შინაგან ავათ-
მეფობისა; კელდიში—სიფილისტიკურ-
ი და სირურგიული ავათმეფობისა;
ბასუტოვი—ბუბიაბის, ქალების და ყმაწ-
ვილების ავათმეფობისა; ბაბაევი—ძარ-
ღვების ავათმეფობისა.

განცხადებანი

თაფლათის ნავთი

საეპრო სახლში „თ. ივანე კას-
ტანტინეს-მე ბაგრატიონ-მუხრან ბა-
ტონი და კომპ.“ ისყიდება თედელე-
თის ნავთის წყაროებიდან ახლად მო-
ტანილიო ნავთი.

მსურველთა შეუძლიანთ ნავთის
ფასი იკითხონ საეპრო სახლის კან-
ტორაში, რომელიც იმყოფება რუსის
ბაზარში (იარაუკაზე), საკუთარს სახლ-
ში. (3—2)

მალაზია

სალიანის თევზეულისა

უცხადებს საზოგადოებას, რომ მან
ახლად მიიღო სალიანში მარტში დაჭე-
რილი თევზეული საგანგებოდ მომზადე-
ბული და ისყიდება წყრილად და ჰარ-
ტიათაც. აქვე ისყიდება ყოველ დღე მო-
სარშული თევზეული. მალაზია იმყოფება
თამამშვივის ქარვასლის ქვეშ.

(12—1)

ტფილისის

კანტორა

რუსეთის მსდვეველ და ბარგის
მხიდავ საზოგადოებისა (страхо-
ванія и транспортированія) გადავი-
და სასახლის ქუჩაზე, დ. ზ. სარაჯო-
ვის სახლში. (2—1)

ისყიდება

თფილისის წიგნის მალაზიაში ახლად-
გამოსული რუსულს ენაზე წიგნი.

**Грузинскія крестьянскія грамоты,
вѣрностные и судебные акты, гра-
моты и письма грузинскихъ и пер-
сидскихъ царственныхъ особъ. (Ma-
териалы для исторіи древной гру-
зін).**

сост. Д. П. Пурцеладзе.

მეთაისში ისყიდება შილაძეების
მალაზიაში.

ფასი ერთი მანეთი

ღიბეკდა და ისყიდებ.

ქარაზი

ქარაზის უპილის

მოთხრობა,

მეთოთხმეტე ნაწილი.

მსურველთ შეუძლიანთ მოითხო-
ვონ შარველის ნაწილადამ ვიდრე უკა-
ნასკენელ ნაწილადამ მელიქიშვილის
სტამბაში, ბატონ ნიკო პობალაძეს-
თან.

ტფილ. ქალაქის გაგებობისაგან

ტფილისის ქალაქის გაგებობა, უმაღლესად დამტკიცებული
საქალაქო წესდების მე-17 და მე-22 მუხლის ძალით და თ-
ნანმად ქალაქის რჩევის გარდაწვევითლებისა ამა წლის 3 მა-
სისა, მოიწვევს ბ.ბ. ქალაქის სახლის ქეზატრ ჩნეთა რომელ
სურთ მომავალის ოთხის წლისათვის 1883—1886 საქალაქო
ამორჩევებში მონაწილეობა მიიღონ, შემოიტანონ ქალაქის გა-
საში უეჭველად მომავალის 1 იულიანის თვემდინ რაც დასაყ-
სებელი ხარჯი აძლევს იმათ მასულებსა.

ამასთანავე ქალაქის გაგებობა წინადადე აუწევს სახლის-
პატრონეთა, რომ ვინც კი იმათგან დანიშნულ ვადამდინ სრუ-
ლად არ შემოიტანს ყველა გადასახდელ ხარჯს, გამორიცხულ-
ნი იქნებიან ამორჩეველთა სიიდად.

ფ ა ბ რ ი კ ა

ქათა ბუსთა ვარშავაში

Братья Бухъ въ Варшавѣ

ფურცლავისა, ავთულობისა და სხვა-და-სხვა ხელოვნებისა.

ახალი ვარსლვისა (მელქიორისა, ალფენდისა) მიეკუთვნე თქვენს
რადლებას ფურცლებზე, მათულებზე და სუფრის მოწყობილობაზე (პო-
ბარზე): კოვზებზე, ჩანგლებზე, დანებზე, სუფრის და ჩაის ღესერტის ხო-
ჩებზე (ბლუდებზე), სამოვრებზე, პოდნოსებზე, ჩაინიკებზე, ყაფანებზე, სტა-
ნის დასადგმელებზე, სულოკებზე, კალათებზე და სხვა შინაურს და სამ-
ლისიო საბნებზე: კანკელებზე ბარძიმ-ფეშხუმზე, საცეცხლურზე, შანდლებ-
ზე, და სხვათა საეკლესიო ნივთებზე.
ზარდა ამიებისა არის კიდევ სხვა სახლის მშენებელი მოწყობილობის
ლიუსტრებო, ხილის და შამფანსკისათვის ვაზები, ეტყერკები, სარკეები, სუ-
რები, ბაკლები, სანიტრები და სხე.

მს ფირმა არსებობს 1809 წლიდამ და ვანთქჟულია თავის მჭიდროდ
რიგიანის ხელოვნებით. მსურველთ შეუძლიანთ მიმართონ შემდეგ განყო-
ფილებებში:

- 1) ჰეტკებურდში, ნევის ქუჩაზედ № 26 შახანის სობორის პირ-
პირ,
 - 2) მასკოვში, ნიკოლსკის ქუჩაზე, შერემეტეივის სახლებში,
 - 3) მასკოვის გამოფენაზე მე-VI განყოფილებაში,
 - 4) ნიჟნი ნოვგოროდის ოქრომჭედლების რიგში, № 30.
- პრეის-კურანტი და ფურცლების ნიმუშები მუქათა მსურველთ გაგებ-
ნებათ.

შაბრიკა ეძებს აგენტებს რეკომენდაციით. (12—4)